

Rytterskolen i Brønshøj

Adresse: Brønshøj Torv
Funktion: Lokal historisk Museum
Stadsarkitekt: Eiv. Lorenzen
Arkitektmedarbejder: Otto Käsner
J. Steen Rasmussen

Københavns Kommune rummer to af Fr. IV's 241 Rytterskoler, opførte mellem 1721 og -27. Den ene ligger i Valby og er i dag en del af Valby Bibliotek. Den anden ligger i Brønshøj ved Brønshøj Torv. Ved indlemmelsen i af de tilstødende sogne i 1901 overgik begge til Kommunens eje.

Rytterskolen i Brønshøj har ført en omskiftelig tilværelse. Anvendelsen har skiftet, og bygningen har været ombygget og udvidet ad flere gange. Grundtypen har oprindeligt været et beskedent længehus med en indgangsdør og to vinduesfag på hver side. Over døren er indsat en stenplade, der angiver opførelsesåret MDCCXXI. Den ene halvdel rummede lærerens bolig den anden skolestuen.

Første udvidelser har været i længderetningen, senere har der været tilføjet to fløje, der i dag begge er nedrevne. En interessant plantegning i mål 1:200 viser Rytterskolens situation i 1808, 1842, 1875 og 1894. Ved gennemførelsen af Brønshøjvej efter 1901 blev der skåret et fag af den vestlige ende af bygningen, i den ny gavl er indsat vinduer. Omkring 1980 fungerede bygningen som depot (for Civilforsvaret eller Hjemmeværnet) og var i ringe stand. Der opstod på dette tidspunkt lokale bestræbelser på at få indrettet et lokalt historisk museum i Rytterskolen. En drivende kraft var redaktør Bjerregaard, Brønshøj - Husumbladet, Overborgmester Egon Weidekamp var positiv, og det lykkedes direktøren for Kommunens Håndværksafdeling Mogens Olsen at få ombygning og istandsættelse udført som et beskæftigelses projekt. Der foreligger en del tegninger i Stadsarkitektens tegningssamling omhandlende Rytterskolen fortrinsvis fine hovedtegninger, der må være baseret på opmålinger. Nogle angiver ikke, hvor de er blevet udført, og en del er ej heller daterede, men de fleste må formodes at være udførte af Stadsarkitekten efter indlemmelsen af de Kommunen omkringliggende distrikter i 1901. Stadsarkitektens Direktorat har gennem årene udført projekter til ombygninger afspejlende ændringer i anvendelsen. Senest fra begyndelsen af 1980'erne i forbindelse med indretningen til lokalhistorisk museum. Ved istandsættelsen og ombygningen var der overvejelser om ændret tagform og -belægning. Der var således forslag om et teglhængt valmtag, der ville have forlenet den enkle længebygning med en vis pondus, men som ville have været fremmed for Rytterskolens oprindelige form. Følgelig blev stråtaget fornyet. Ydermurene blev påført en molersten på kant indvendigt, der blev lagt nye fyrretræsgulve og den tværgående fløj nedrevet. Der blev foretaget enkelte ændringer af skillevæggene for at imødekomme kravene til udstillingsrum. Der er intet eller meget lidt tilbage af det oprindelige murværk, i så fald i den vestlige ende af bygningen. Den nuværende Rytterskole fremstår som en enkel fin længebygning. Den spiller som historisk holdepunkt en rolle i det store irregulære byrum, som omfatter den offentlige byhave og Brønshøj Torv. Istandsættelsen blev præmieret af Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse.

Otto Käszner jan. 2017

Litteratur: Danmarks Arkitektur Magtens Bolig s. 120.

Tegningsfortegnelse

Udvalgte og skannede tegninger markeret med blå skrift er anbragt først i fortegnelsen.

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Målestok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
RIA BR 2854 /2	1611	Rytterskolen, Brønshøj, Situationsplan	1:200	1894-1904	udateret	Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /11	1611	Rytterskolen, Brønshøj, planer	1:500	1894-1904	udateret	Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /8	1611	Kredsbibliotek i Brønshøj, tidligere Rytterskole, opmåling, plan	1:100	1904-1930	udateret	Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /9	1611	Kredsbibliotek i Brønshøj, tidligere Rytterskole, opmåling, facader og snit	1:100	1904-1930	udateret	Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /12	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan, snit og facader	1:100	1929		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /19	1611	Rytterskolen, Brønshøj, situationsplan	1:1000	1933-46	udateret	Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /20	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan, 1946	1:200	1946		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /22		Rytterskolen, Bygning, Situationsplan	1:200	1980		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /24		Rytterskolen, Bygning 01, stueplan	1:100	1984		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /25		Rytterskolen, Bygning 01, 1. sal	1:100	1982		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /26		Rytterskolen, Bygning 01, kælderplan	1:100	1984		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /27		Rytterskolen, Bygning 01, facader og snit	1:100	1981		Tuschtegning	RIA	02

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Målestok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
RIA BR 2854 /29		Rytterskolen, Bygning 01, terrænplan	1:100	1982		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /30		Rytterskolen, Bygning 01, snit A-A	1:100	1982		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /31		Rytterskolen, Bygning 01, plan af stueetagen, opmåling	1:50	1983		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /32		Rytterskolen, Bygning 01, plan af loftetagen, opmåling	1:50	1983		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /33		Rytterskolen, Bygning 01, snit A-A og B-B, opmåling	1:50	1983		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /34		Rytterskolen, Bygning 01, snit C-C, opmåling	1:50	1983		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /38		Rytterskolen, Bygning 01, oversigtsplan, montreopstilling	1:50	1983		Blyantstegning	RIA	02
RIA BR 2854 /39		Rytterskolen, Bygning 01, sektionerbare borde, isometri, plan og opstalt	1:10	1983		Blyantstegning	RIA	02
RIA BR 2854 /40		Rytterskolen, Bygning 01, isometri af af udstillingsmontre, skifterammer, podier, udstillingsskabe	1:10	1983		tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /1	1611	Kredsbibliotek i Brønshøj, tidligere Rytterskole, Koteplan	1:200	1904-1930	udateret	Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /3	1611	Rytterskolen, Brønshøj, Plan 1894	1:200	1894		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /4	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan og snit, indretning af læselokale til bibliotek	1:100	1927		Tryk	RIA	02

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Målestok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
RIA BR 2854 /5	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan af stue- etagen samt snit	1:100	1894- 1904		Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /6	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan af stue - og tagetage, forandringer i inspektør- bolig	1:200	1894- 1904		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /7	1611	Rytterskolen, Brønshøj, stueplan samt snit a-a	1:100	1894- 1904		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /10	1611	Kredsbibliotek i Brønshøj, tidligere Rytterskole, opmåling, facader og snit	1:100	1904- 1930	udateret	Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /13	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan, snit og facader	1:100	1929		Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /14	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan af stue - og tagetage	1:200	1904-30	udateret	Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /15	1611	Kredsbibliotek i Brønshøj, tidligere Rytterskole, situationsplan	1:500	1930		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /16	1611	Rytterskolen, Brønshøj, opførelse af skure og retirader	1:200	1930		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /17	1611	Kredsbibliotek i Brønshøj, tidligere Rytterskole, situationsplan	1:500	1930		Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /18	1611	Rytterskolen, Brønshøj, anbringelse af udvendig dør	1:100	1933		Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /21	1611	Kredsbibliotek i Brønshøj, tidligere Rytterskole, ombygning for sporveje- ne	1:100	1965		Tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /23		Rytterskolen, Bygning 01, restaure- ring, stueplan	1:100	1980		Tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /28		Rytterskolen, Bygning 01, restaure- ring, gavle og facader	1:100	1980		Tuschtegning	RIA	02

Arkivnummer	Stadsarkitekt nr.	Beskrivelse	Målestok	År	Bemærkning til datering	Udførelse	Skab	Skabsnr.
RIA BR 2854 /37		Rytterskolen, Bygning 01, ligeløbs-trappe	1:20	1982		Blyantstegning	RIA	02
RIA BR 2854 /41	1611	Rytterskolen, Brønshøj, plan og snit, forandringer i skolelærerens bolig	1:400	1930		tryk	RIA	02
RIA BR 2854 /42	1611	Rytterskolen, Brønshøj, indretning af wc i boligen og opførelse af cykelskur	1:100/1:500	1952		tuschtegning	RIA	02
RIA BR 2854 /43		Rytterskolen, Bygning 02, plan, snit og facader	1:50	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /44		Rytterskolen, Bygning 02, længdesnit	1:20	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /45		Rytterskolen, Bygning 02, tværsnit	1:20	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /46		Rytterskolen, Bygning 02, facade mod Brønshøjvej	1:20	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /47		Rytterskolen, Bygning 02, facade mod Rytterskolen	1:20	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /48		Rytterskolen, Bygning 02, detaljer i ydervægge	1:5	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /49		Rytterskolen, Bygning 02, plan	1:20	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /50		Rytterskolen, Bygning 02, detaljer i tag	1:5	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /51		Rytterskolen, Bygning 01, indretning af skab i kontor	1:20	1982		blyantstegning	RIA	62
RIA BR 2854 /52		Rytterskolen, Bygning 01, lemme og lejder til brandsikker kælder	1:20	1982		blyantstegning	RIA	62